

POSILIJEDIPLOMSKI DOKTORSKI STUDIJ ARHEOLOGIJE

A.1. OPĆE INFORMACIJE O DOKTORSKOME STUDIJU

A.1.1. NAZIV PREDLOŽENOG DOKTORSKOG STUDIJA

Poslijediplomski doktorski studij arheologije

A.1.2. NOSITELJ STUDIJA I SURADNE USTANOVE/USTANOVA KOJE SUDJELUJU U POKRETANJU I IZVOĐENJU DOKTORSKOG STUDIJA

Nositelj studija: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Suradne ustanove: Institut za arheologiju, Zagreb; Institut za antropologiju, Zagreb; Odsjek za arheologiju HAZU

A.1.3. NAZIV IZVODITELJA STUDIJA

Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

A.1.4. ZNANSTVENO ILI UMJETNIČKO PODRUČJE, POLJE I GRANA U KOJEM SE PLANIRA IZVOĐENJE (TJ. PODRUČJA I/ILI POLJA I/ILI GRANE, AKO SE RADI O INTERDISCIPLINARNOM PROGRAMU)

Područje: humanističke znanosti

Polje: arheologija

A.1.5. PREDVIĐENO TRAJANJE DOKTORSKOG STUDIJA (U GODINAMA)

3

A.1.6. BROJ OBVEZNIH MODULA

5

A.1.7. BROJ IZBORNIH PREDMETA

6

A.1.8. AKADEMSKI STUPANJ KOJI SE STJEČE PO ZAVRŠETKU DOKTORSKOG STUDIJA

Doktor humanističkih znanosti

A.1.9. PREDLOŽENI NAJMANJI BROJ DOKTORANADA

5

A.1.10 PREDLOŽENI NAJVEĆI BROJ DOKTORANADA

25

A2 UVOD

A.2.1. RAZLOZI ZA POKRETANJE PREDLOŽENOGA DOKTORSKOGA STUDIJA

Arheologija je nacionalna znanost i kao takva pripada među nacionalne strateške prioritete države. Poslijediplomski doktorski studij arheologije čvrstim povezivanjem doktorske nastave i znanstveno-istraživačkog rada treba stvoriti visoko obrazovane i specijalizirane stručnjake koji će se baviti znanstvenim istraživanjima i zaštitom kulturne baštine i nacionalnih spomenika. Poslijediplomski doktorski studij arheologije utemeljen je na kompetitivnim znanstvenim istraživanjima i kompetencijama potrebnim za razvitak društva temeljenog na znanju.

Kod sastavljanja programa poslijediplomskog doktorskog studija arheologije naročito se vodilo računa o njegovoj kompatibilnosti sa srodnim programima na europskim i izvaneuropskim sveučilištima. Tako se otvara mogućnost za *joint study* programe.

A.2.1.2. Svrhovitosti predloženog doktorskog studija s obzirom na potrebe istraživačkih djelatnosti u javnom i privatnom sektoru i mogućnost zapošljavanja

Posljednja dva desetljeća provedena su velika i opsežna zaštitna, ali i sustavna arheološka istraživanja koja su iznjedrila golemu arheološku građu koja treba biti proučena i interpretirana te objavljena prema najmodernijim metodološkim načelima. Prema sustavu studiranja utemeljenom na načelima Bolonjske deklaracije doktorat znanosti je najviši stupanj obrazovanja i stoga upravo primjeren za takve poslove. Studij je potvrdio svoju svrhovitost s obzirom da se broj studenata koji su postigli akademski stupanj doktora znanosti u polju arheologija posljednjih godina značajno povećao. Doktorska diploma omogućuje zapošljavanje u znanstvenim institutima i visokim učilištima te daljnji samostalni razvoj i stjecanje znanstvenih, odnosno znanstveno-nastavnih zvanja. Osim toga zapošljavanje je moguće u muzejima, zavodima za očuvanje i konzervaciju spomeničke baštine, službama Ministarstva kulture, u arheološkim parkovima, turističkom marketingu (u skladu s programom Hrvatske gospodarske komore i Ministarstva turizma za razvoj uslužnih djelatnosti u kulturi).

A.2.1.3. Svrhovitost predloženoga doktorskog studija s obzirom na poticanje društvenoga i gospodarskoga razvoja

Poslijediplomski doktorski studij arheologije usmjeren je prema poticanju društvenoga i gospodarskoga razvoja jer će poticati i pokretati projekte vezane uz vrednovanje, čuvanje, revitalizaciju i prezentaciju arheološke kulturne baštine. Objava znanstveno-istraživačkih rezultata u stručnim i znanstvenim publikacijama te znanstveno-popularnih radova, kao i sustavno prezentiranje arheološke građe i spomenika kroz izložbe senzibilizirat će širu javnosti za problem revitalizacije baštine. Na taj će se način promovirati hrvatska kultura u zemlji i inozemstvu te poticati obnova i održavanje dragocjenih hrvatskih spomeničkih cjelina.

Predavanja, seminari i radionice studija, tematski i problemski fokusirani na hrvatsku spomeničku baštinu od prve pojave čovjeka na ovome tlu do kasnoga srednjega vijeka mogu poticati i kulturni turizam, jednu od glavnih gospodarskih grana Republike Hrvatske. Suradnjom s inozemnim sveučilištima promidžba hrvatske kulturne baštine može prijeći i domaće granice.

A.2.1.4. Utemeljenost predloženog doktorskog studija na kompetitivnim znanstvenim istraživanjima, te na novim spoznajama, znanjima i vještinama

Studij arheologije provodi se već 120 godina na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, dakle to je najstariji institucijski studij arheologije u ovom dijelu Europe s dugom i dobro prepoznatom tradicijom. Poslijediplomski doktorski studij arheologije na ovome je fakultetu započeo 2003. g. da bi od akad. god. 2007./2008. počeo djelovati po svim načelima Bolonjske deklaracije. Na istom Fakultetu od 1893. g. djeluje i Arheološki zavod kao znanstveno-istraživačka jedinica preko koje su se provodili značajni znanstveno-istraživački projekti na području prapovijesne, antičke i srednjovjekovne arheologije s osobitim naglaskom na proučavanju područja koja obuhvaća današnja Republika Hrvatska. Taj je prostor ključan za razumijevanje cijelog niza pitanja, od evolucije čovjeka i oblikovanja prvih tehnologija, procesa neolitizacije, razvoja metalurgije u Europi, formiranja i djelovanja rimskih provincija Panonije i Dalmacije do procesa seoba naroda u ranom srednjem vijeku i njihova transformiranja u srednjovjekovne etnike i države. A upravo su to i teme proučavanja koje nudi ovaj doktorski studij arheologije. Dakako, sva se ta proučavanja temelje na novim i modernim spoznajama, znanjima i vještinama.

A.2.1.5. Inovativnost predloženoga doktorskog studija, odnosno mogućnosti studija za stvaranje novih i relevantnih znanja ili umjetničkih praksi

Poslijediplomski doktorski studij arheologije inovativan je već po svojoj strukturi s obzirom na to da se prilagođava svakom doktorandu posebno, ovisno o temi koju želi proučavati.. To znači da je nastava za svakog studenta originalna i inovativna po definiciji. Teme mogu biti i interdisciplinarne pa se podrazumijeva i nastava na drugim fakultetima (Agronomskom, Veterinarskom, Rudarsko-naftno-geološkom, Prirodoslovno-matematičkom itd.), odnosno uključivanje nastavnika različitih znanstvenih profila. Poslijediplomski doktorski studij arheologije priprema diplomirane studente za samostalni znanstveni rad, što obuhvaća svladavanje tehnika istraživanja, metode proučavanja i interpretiranja, te izlaganje i pisanje znanstvenog rada s područja koja pokriva arheologija.

A.2.2. ANALIZA USKLAĐENOSTI DOKTORSKOG STUDIJA S ISTRAŽIVAČKOM STRATEGIJOM SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Poslijediplomski doktorski studij arheologije usklađen je s istraživačkom strategijom Sveučilišta u Zagrebu u svim njezinim aspektima. Obvezni oblici rada u okviru doktorskog studija su istraživački seminari, radionice i diskusijske skupine kroz koje doktorandi imaju mogućnost razvijanja sposobnosti istraživačkog rada, kritičkog mišljenja, usvajanja metodologije i generičkih vještina. Nastava u obliku predavanja ne prelazi 20 posto ukupnog opterećenja predviđenog studijskim programom, koje se izražava u skladu s europskim sustavom prijenosa bodova (ECTS). U skladu s mogućnostima i unaprijed utvrđenim uvjetima nastava na doktorskom studiju bit će otvorena za sve doktorande Sveučilišta u Zagrebu. Doktorandi Poslijediplomskoga doktorskog studija arheologije uz obrazloženje i pristanak mentora, te uz suglasnost Vijeća doktorskog studija, mogu upisivati nastavu i obavljati istraživanja na bilo kojoj sastavnici Sveučilišta ili na drugim ustanovama sa ciljem ostvarivanja iinterdisciplinarnosti.

A.2.3. DOSADAŠNJA ISKUSTVA PREDLAGATELJA U PROVOĐENJU DOKTORSKIH STUDIJA

Odsjek za arheologiju provodi poslijediplomski doktorski studij od akademske godine 2003/04., a od 2007/2008 prema programu usklađenom većim dijelom s načelima Bolonjske deklaracije. Prije toga tijekom četiri desetljeća Odsjek je provodio poslijediplomski magistarski studij arheologija, stoga možemo reći da je najveći broj magistarskih i doktorskih disertacija iz polja arheologija, obranjenih u Hrvatskoj tijekom proteklih desetljeća nastao u okvirima navedenih studija. Predavači i mentori na studijima bili su i jesu nastavnici i priznati stručnjaci za pojedine grane arheologija, kako oni koji djeluju na Odsjeku za arheologija Filozofskog fakulteta u Zagrebu, ali i nekih drugih odsjeka i katedri (Odsjek za povijest, Odsjek za povijest umjetnosti, Odsjek za klasičnu filologiju) tako i oni s drugih institucija poput Instituta za arheologija, Odsjeka za arheologija HAZU, Instituta za antropologiju, Odjela za arheologija Sveučilišta u Zadru i Sveučilišta Juraj Dobrila u Puli, no nerijetko i s inozemnih sveučilišta.

A.2.4. MEĐUNARODNA PREPOZNATLJIVOST PREDLAGATELJA DOKTORSKOGA STUDIJA U ZNANSTVENOM ILI UMJETNIČKOM ISTRAŽIVANJU, ODNOSNO UMJETNIČKOM STVARALAŠTVU

Doktorski studij arheologije međunarodno postaje prepoznatljiv s obzirom na činjenicu da je otvoren doktorandima iz inozemstva i dosada se u njega uključio određeni broj pristupnika iz Bosne i Hercegovine te Slovenije. U nastavu na studiju uključuju se znanstvenici iz inozemstva kao predavači i mentori. Organizira se međunarodna suradnja pri arheološkim iskopavanjima te

arheološke škole. Tako u posljednjih pet godina djeluje arheološka škola Sveučilišta u Wyomingu te međunarodna arheološka škola na Vučedolu. Također na određene kolegije našega doktorskog studija dolaze doktorandi s inozemnih doktorskih studija, a na preporuku svojih mentora.

Predavači i mentori na poslijediplomskome doktorskome studiju arheologija istaknuti su hrvatski arheolozi s međunarodnom prepoznatljivošću, neki od njih voditelji su ili suradnici na bilateralnim ili međunarodnim znanstvenim projektima, sudjeluju na brojnim međunarodnim znanstvenim skupovima kao aktivni sudionici ili organizatori. Predavači i mentori, kompetentni za pojedina arheološka razdoblja i problematiku dolaze također i s inozemnih ustanova.

A.2.5. USPOREDBA SA SLIČNIM DOKTORSKIM PROGRAMIMA VISOKORANGIRANIH INOZEMNIH SVEUČILIŠTA

Program i način provođenja doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu u velikoj je mjeri usporediv s istovrsnim studijem na Oxfordu u Velikoj Britaniji koji se također u najvećem dijelu temelji na individualnom mentorskom radu te na kontinuiranom radu na samoj disertaciji tako da doktorand pri kraju studija ima gotov veći dio disertacije. Doktorandi i u Oxfordu svoj rad višekratno prezentiraju zainteresiranoj stručnoj i znanstvenoj javnosti što program našega studija pokušava realizirati kroz tzv. doktorske radionice i seminare.

A.2.6. UVJETI UPISA NA STUDIJ

Za upis na doktorski studij arheologije traži se završen sveučilišni diplomski studij arheologije i to najmanje s prosječnom ocjenom 3,5 te preporuke dvaju profesora koji mogu ocijeniti prethodni rad kao i zainteresiranost i potencijal budućeg doktoranda. Uz molbu za upis na studij, potencijalni pristupnici prilažu i motivacijsko pismo kako bi se vidjelo prema kojim su granama arheologije i temama usmjereni njihovi interesi. Prije upisa provodi se razgovor kojemu je svrha utvrditi interese kandidata, istraživanja i teme kojima se želi baviti, utvrditi jesu li teme relevantne i mogu li se adekvatno obraditi u doktorskome studiju te mogu li se naći kompetentni mentori za predložene teme. Studij mogu upisati i pristupnici s diplomom drugoga studija koji se može uklopiti u znanstveni profil arheologije, s time da moraju položiti razlikovne ispite. Odobrenje upisa i razlikovne ispite za te pristupnike predlaže za svaki pojedini slučaj Vijeće poslijediplomskog doktorskog studija arheologije.

Pristupnicima koji su stekli znanstveni magisterij arheologije po studijskom programu prije 2005. g. obranjeni magisterij vrednuje se sa 120 ECTS bodova i oni se upisuju u treću godinu doktorskog studija.

A.2.7. OPIS IZBORA PRISTUPNIKA S POSEBNIM NAGLASKOM NA OPIS KRITERIJA UPISA STUDIJA I TRANSPARENTNOST POSTUPKA ODABIRA PRISTUPNIKA

Nakon raspisa natječaja za upis pristupnika na poslijediplomski doktorski studij arheologije Vijeće doktorskog studija arheologije organizira razgovor (intervju) za sve prijavljene pristupnike kako bi se ispitalo njihovu motivaciju za studij i očekivanja od studija. Uzimajući u obzir prosjek ocjena, preporuke i plan usavršavanja i znanstvenog istraživanja te rezultate razgovora, Vijeće studija obavlja izbor kandidata u roku od dva tjedna nakon završetka natječaja za upis. Upisnu kvotu u pojedinoj akademskoj godini određuje Vijeće poslijediplomskog doktorskog studija, ona varira između određenog minimuma i maksimuma, tj. 5 i 25 pristupnika, ali se s obzirom na trenutnu situaciju može i smanjiti (ovisno o predloženim temama i raspoloživim kompetentnim mentorima).

A.2.8. OPIS INSTITUCIJSKOG VOĐENJA STUDIJA

Doktorskim studijem arheologije upravlja Vijeće poslijediplomskog doktorskog studija arheologija, a čine ga svi nastavnici Odsjeka za arheologija u znanstveno-nastavnim zvanjima koji u tekućoj akademskoj godini sudjeluju u nastavi doktorskog studija te svi aktivni mentori.

Vijeće doktorskog studija arheologije predlaže sve odluke vezane uz doktorski studij, a potvrđuje ih i odobrava Vijeće poslijediplomskih doktorskih studija Filozofskog fakulteta i Fakultetsko vijeće. Studijem upravlja voditelj/voditeljica doktorskog programa kojeg/u na prijedlog Vijeća studija bira Fakultetsko vijeće. Voditelj studija saziva sjednice Vijeća i njima predsjedava. Sve odluke donose se natpolovičnom većinom glasova članova Vijeća.

Vijeće doktorskog studija arheologije provodi kvalifikacijski i klasifikacijski postupak, odobrava teme i sinopsise doktorskih disertacija, određuje mentore pri čemu prema mogućnostima nastoji voditi računa o željama doktoranda, bira članove stručnih povjerenstava za ocjenu teme te za ocjenu same doktorske disertacije, a potvrđuje ih Fakultetsko vijeće. Vijeće studija nadzire izvršavanje obveza doktoranada i nastavnika koji sudjeluju u izvođenju studijskog program te provodi njihovu evaluaciju. Mentori i doktorandi podnose program i plan studija voditelju Doktorskog studija arheologije, a prihvaća ih Vijeće doktorskog studija arheologije. Godišnji izvještaj o napretku podnose doktorand i mentor na obrascima Sveučilišta Dr. Sc.-04 i Dr.Sc.-05.

A.3. PLAN I PROGRAM DOKTORSKOG STUDIJA

A.3.1. OPIS USTROJA PROGRAMA DOKTORSKOG STUDIJA

Nastava na poslijediplomskom doktorskom studiju arheologije održava se svakom doktorandu posebno (tzv. *privatissimum*) u obliku individualnih predavanja i istraživačkih seminara,

mentorskih konzultacija, te zajedničkih doktorskih radionica i diskusijskih grupa. Nastavnici s kojima doktorandi rade odabiru se u skladu s potrebama teme kojom se doktorand bavi i mogu se mijenjati u svakom semestru. Na kraju svakog semestra održava se doktorska radionica u trajanju od 6 sati za sve doktorande zajedno, u okviru koje oni izlažu periodične rezultate svojih istraživanja (istraživački semestralni radovi), raspravlja se o njima kao i o korištenoj literaturi te o novim znanstvenim spoznajama. Za uspješan završetak semestra doktorandi su dužni izraditi pismeni rad u obliku koji zadovoljava kriterije preglednog (u 1. i 2. semestru) i izvornog znanstvenog rada (u ostalim semestrima). Dakle, svaki doktorand studira prema osobnom programu i planu koji na početku studija izrađuje zajedno sa svojim mentorom.

A.3.1. Popis obveznih i izbornih predmeta i/ili modula

Ivor Karavanić, Rajna Šošić-Klindžić, Nikola Vukosavljević	Paleolitik i mezolitik
Tihomila Težak-Gregl, Marcel Burić, Jacqueline Balen, Stašo Forenbaher	Neolitik i eneolitik
Aleksandar Durman, Ina Miloglav	Arheometrija i arheološka metodologija
Zdravka Hincak	Prirodne znanosti u arheologiji
Hrvoje Potrebića, Daria Ložnjak-Dizdar, Marko Dizdar	Brončano i željezno doba
Marina Milićević Bradač	Klasična arheologija
Helena Tomas	Egejska arheologija
Mirjana Sanader, Zrinka Šimić Kanaet	Antička provincijalna arheologija
Branka Migotti, Mirjana Sanader	Ranokršćanska arheologija
Krešimir Filipec, Željko Demo, Tatjana Tkalčec, Siniša Krznar	Seoba naroda i rani srednji vijek
Mirja Jarak, Maja Petrincec	Nacionalna srednjovjekovna arheologija
Mario Šlaus, Petra Rajić-	Bioarheologija

Šikanjić, Mario Novak	
Ivan Mirnik, Željko Demo, Tomislav Bilić	Numizmatika

Predmeti koji se nude doktorandima namjerno su koncipirani tako općenito i široko kako bi se u problemskim kolegijima od kojih se sastoje mogli najbolje prilagoditi pojedinim doktorandima, odnosno temama koje mogu biti korisne za njihove buduće disertacije. Dakle, predmeti, odnosno kolegiji unutar njih određuju se za svakog doktoranda posebno u skladu s izabranom temom doktorskog rada. Kolegiji se odvijaju kroz predavanja, istraživačke seminare, mentorske konzultacije, doktorske radionice. Za nastavu se odabiru najrelevantniji predavači, odnosno stručnjaci koji su se dokazali u pojedinim temama pa se i popis nastavnika mijenja iz semestra u semestar, neki su uključeni samo u jednom semestru, a neki kroz više njih.

A3.1.2. Obvezni oblici rada

Student je obvezan upisati u indeks:

- a) minimalno deset (10) sati predavanja i mentorskih konzultacija po semestru s mentorom u I. godini studija
- b) minimalno osam (8) sati predavanja i mentorskih konzultacija po semestru s mentorom u II. godini studija
- c) minimalno šest (6) sati predavanja i mentorskih konzultacija po semestru s mentorom u III. godini studija
- d) minimalno četiri (4) sata predavanja po semestru s još dva druga profesora (po 2 sata kod svakog tijekom sve tri godine studija)
- e) doktorsku radionicu (6 sati) na kraju svakog semestra

Tijekom studija, a u sklopu individualne nastave, student je obvezan napisati semestralne istraživačke radove koji su tematski povezani s njegovim doktorskim radom, a moraju biti uobličeni kao znanstveni tekstovi podobni za objavu u znanstvenim publikacijama (prethodna priopćenja, pregledni ili izvorni znanstveni radovi). Radovi se ocjenjuju u indeksu. Radovi moraju proizlaziti iz vlastitih istraživanja doktoranda, terenskih, arhivskih, teorijskih ili iz praktičnih analiza arheološke građe. Uz mentora, svaki semestralni rad ocjenjuje još jedan profesor s doktorskog studija kojega imenuje Vijeće poslijediplomskog doktorskog studija arheologije.

Izlaganje na kongresu ili znanstvenom skupu koje je prihvaćeno za tisak može se priznati kao ekvivalent pismenog rada za obveze studija pod uvjetom da je tema povezana s temom doktorskog rada.

Svaki student Poslijediplomskog doktorskog studija arheologije može odraditi jednom godišnje praktični rad na terenu u trajanju od najmanje tjedan dana, pod nadzorom stručnjaka profesorskog ranga. Praktični i terenski rad može se odvijati i u drugim institucijama.

OBVEZNI

1. propisani broj sati nastave i konzultacija s mentorom (OBV1)	6 bodova
2. predan i pozitivno ocijenjen semestralni istraživački rad (OBV2)	10 bodova
3. propisana nastava s još dvojicom profesora (OBV3)	4 boda
4. obvezatna doktorska radionica na kraju semestra (OBV4)	5 bodova

IZBORNI

1. objavljen znanstveni rad u časopisu s međunarodnom recenzijom ili domaćem časopisu kategorije A1 (IZB1)	10 bodova
2. Objavljen znanstveni rad u domaćem časopisu (IZB2)	5 bodova
3. objavljen stručni rad (IZB3)	3 boda
4. izlaganje na znanstvenom skupu (u vezi s temom rada) (IZB4)	5 bodova
5. dodatni rad s profesorom (koji nije mentor) izvan propisanog minimuma od 4 sata, u trajanju od najmanje 4 sata (IZB5)	5 bodova
6. sudjelovanje u nastavi preddiplomskog studija, 6 sati (IZB6)	5 bodova
7. sudjelovanje u radu okruglog stola (IZB7)	2 boda
8. terenska nastava (IZB8)	5 bodova

Opis svakog predmeta i/ili modula u koji ulaze:

S obzirom da je poslijediplomski doktorski studij arheologije koncipiran na individualnoj nastavi, savjetovanju i vođenju doktoranda, okvirni sadržaj predmeta određuje se svakom pojedinom studentu u skladu s temom njegova doktorskog rada. Nastava se odvija kroz individualna predavanja i konzultacije s mentorom i još dva profesora koja dogovorno, a u

skladu s temom disertacije izabiru doktorand i mentor. Stečena znanja provjeravaju se kroz semestralne pismene radove i njihovu prezentaciju u doktorskim radionicama, a literaturu prema odabranim temama bira sam student uz savjetovanje s mentorom i druga dva profesora.

A.3.2. Opis načina osposobljavanja doktoranda za stjecanje znanstvenih ili umjetničkih spoznaja, znanja, iskustava i vještina koje će im omogućiti kreativno i na istraživanjima utemeljeno rješavanje složenih društvenih i gospodarskih problema

Individualna nastava na doktorskom studiju ne održava se u obliku klasičnih predavanja nego kroz neposredne i ciljane rasprave s mentorom i drugim profesorima čime doktorandi stječu relevantne znanstvene spoznaje, upoznaju se s relevantnom literaturom i znanstvenom metodologijom koja se danas rabi u arheologiji, ali i drugim znanstvenim disciplinama neophodnim u istraživanju arheoloških nalaza i u njihovoj interpretaciji, potiču se na samostalan, istraživački i interdisciplinarni pristup rješavanja problema te na kritičko sagledavanje rada drugih stručnjaka i znanstvenika. Tomu pridonosi i izbor profesora prema potrebi odabrane teme. Omjer broja nastavnika i doktoranada nije stalan. Svaki doktorand tijekom studija može imati između 3 i 13 nastavnika, ovisno o potrebama njegove doktorske teme i time dobiva najmeritornije stručnjake kao savjetnike. Doktorandi također provode vlastita terenska i laboratorijska istraživanja ili aktivno sudjeluju u takvim istraživanjima svojih mentora ili drugih relevantnih znanstvenika.

A.3.3. Opis mogućnosti programa za osposobljavanje doktoranada za samostalan, istraživački i interdisciplinarni pristup problemima, za samostalno istraživanje te za kritičko ocjenjivanje rada drugih

Doktorand u svakom semestru izrađuje jedan pismeni rad koji proizlazi iz njegovog istraživanja, a koji mora zadovoljavati kriterije preglednog ili izvornog znanstvenog rada. Prvi rad je obično pregledni rad o povijesti, stanju istraživanja i dosadašnjih spoznaja o temi kojom se doktorand bavi u doktorskoj disertaciji. Svi radovi moraju biti vezani uz temu disertacije. Ukoliko su zadovoljavajuće načinjeni i pozitivno ocijenjeni od strane mentora i još jednog profesora, ti radovi mogu biti uključeni kao poglavlja u tekst disertacije. Sudjelovanje u doktorskim radionicama i ciljano organiziranim okruglim stolovima s određenim temama omogućuje doktorandima upoznavanje s radovima drugih doktoranada te njihovo kritičko vrednovanje.

A.3.4 Opis mogućnosti programa za stjecanje radnih kompetencija, uključujući popis predmeta za razvijanje generičkih i transfernih vještina

Doktorski studij arheologije nema predviđene posebne predmete kojima se stječu generičke vještine jer se one stječu kroz sve predmete i aktivnosti. Akademsko i znanstveno pisanje stječe se kroz pisanje radova i javne rasprave o njima. Izlaganjem seminarskih radova potiče se stjecanje vještine javnoga znanstvenog nastupa i izlaganja u zadanom vremenskom roku, a nakon toga slijedi diskusija. Tome služe i sudjelovanja na znanstvenim skupovima, okruglim stolovima i slično. Programom doktorskog studija predviđena je doktorska radionica na kojoj doktorandi predstavljaju svoje radove te na taj način pokazuju i svoje jezične i predavačke vještine. Ograničenim vremenom izlaganja nastoji ih se podučiti kako u zadanom vremenu sažeto i jasno iznijeti rezultate vlastitoga istraživanja i zaključke do kojih su došli. Rasprava koja se vodi nakon svakog izlaganja ima svrhu poticati kreativno i analitičko razmišljanje. S istim ciljem poticanja izlagačkih vještina, raspravljanja i stvaranja zaključaka organiziraju se okrugli stolovi s određenim temama koje mogu biti zajedničke svim granama arheologije. Program studija predviđa i praktični rad na arheološkim terenima gdje se doktorandi imaju priliku upoznati s najmodernijim metodama terenskog istraživanja, iskopavanja i rekognosciranja, uzimanja uzoraka, dokumentiranja, preventivne konzervacije itd. te sami usvojiti vještine potrebne za provođenje takvoga rada. Isto tako uključuju se i u praktični rad u muzejima i drugim zbirkama gdje mogu steći sva potrebna znanja o pristupu arheološkoj građi i baratanju njome te o njezinoj interpretaciji i prezentaciji.

A.3.5. Mogućnosti studija za uspostavljanje suradnje s drugim visokim učilištima, znanstvenim institutima, te privatnim i javnim poslovnim sektora

Individualna nastava i interdisciplinarni pristup otvaraju sve mogućnosti za suradnju i razmjenu kako nastavnika tako i nastavnih metoda s drugim učilištima, znanstvenim institutima te privatnim i javnim poslovnim sektorom u području istraživanja, proučavanja i očuvanja arheološke baštine. S obzirom na istraživačku temu pojedinog doktoranda nema nikakvih ograničenja za suradnju s bilo kojom relevantnom europskom ili svjetskom institucijom.

A.3.6. Uvjeti za napredovanje u višu godinu studija

Kako bi napredovali u višu godinu studija doktorandi moraju u semestru odraditi propisani broj sati individualne nastave i mentorskih konzultacija s mentorom i dva izabrana profesora (14 sati - 10 ECTS bodova, moraju u doktorskoj radionici iznijeti periodičke rezultate svoga istraživanja uz power point prezentaciju (5 ECTS bodova) te ih konačno oblikovati i predati kao pisani rad s obilježjima izvornog znanstvenog rada (10 ECTS bodova). Rad mora pozitivno ocijeniti mentor i još jedan profesor. Izvršenjem navedenih obveza mogu steći 25 ECTS bodova i time

zadovoljavaju uvjete za upis u viši semestar. Preostalih 5 ECTS bodova mogu steći kroz izborne predmete: objavu znanstvenih i stručnih radova u znanstvenim časopisima, sudjelovanje na stručnim i znanstvenim skupovima, okruglim stolovima, sudjelovanje u izvođenju preddiplomske i diplomske nastave, sudjelovanje na arheološkim terenskim istraživanjima. Propisani broj sati nastave s mentorom i sudjelovanje u doktorskoj radionici na kraju semestra, obvezni su i ne mogu se zamijeniti izbornim predmetom.

A.3.7. Uvjeti za prihvaćanje teme doktorskog rada

Pristupnici već kod upisa predlažu širu, okvirnu temu buduće disertacije jer je i to jedan od čimbenika na temelju kojega se odobrava njihov upis. Tijekom prve godine studija kroz rad sa studijskim savjetnikom i drugim profesorima postupno oblikuju prvobitnu temu i konačno je definiraju u 3. semestru studija. Temu tada odobrava Vijeće doktorskog studija arheologije i određuje mentora. Mentor doktorandu je nastavnik izabran u znanstveno-nastavno ili odgovarajuće znanstveno zvanje, a imenuje ga Fakultetsko vijeće na prijedlog Vijeća doktorskog studija. Ako tema doktorskog rada zadire u više različitih disciplinarnih područja, Vijeće studija može predložiti dvojicu mentora. Potom se pristupa javnoj obrani teme. Tema i sinopsis smatraju se prihvaćenima ako se tijekom obrane pokaže da je sinopsis zadovoljavajuće oblikovan i da nema primjedbi na naslov, sadržaj i strukturu. Ako se u raspravi o sinopsisu pokaže potrebnim, doktorand u dogovoru s mentorom/mentorima mora doraditi sinopsis u skladu s primjedbama te ga predati na dodatno odobrenje Vijeću studija. Po izvršenju svih obveza na doktorskom studiju doktorand u dogovoru s mentorom, u pisanom obliku na obrascu Sveučilišta Dr.SC.-01 prijavljuje i obrazlaže temu doktorskoga rada, a Vijeće doktorskog studija arheologije predlaže stručno povjerenstvo koje će dati mišljenje i prijedlog o prihvaćanju teme na obrascu Dr.SC.02 Vijeću poslijediplomskih doktorskih studija Filozofskog fakulteta i Fakultetskom vijeću. Potonje po donošenju pozitivne odluke, temu prosljeđuje na Sveučilište u daljnji postupak.

Sinopsis doktorskog rada, tema i mentori smatraju se službeno potvrđenima i prihvaćenima tek kad prođu sve propisane procedure na Sveučilištu.

A.3.8. UVJETI ZAVRŠETKA STUDIJA

Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij arheologije završava nakon izvršenih svih obveza kojima se stječe 180 ECTS bodova te izradom i javnom obranom znanstvenog doktorskog rada - disertacije. Postupak predaje i obrane doktorskog rada sastoji se u sljedećem:

Dovršeni doktorski rad predaje se uz pisanu suglasnost mentora u tri (3) nevezana primjerka. Vijeće dokorskog studija arheologije predlaže Stručno povjerenstvo za ocjenu i obranu dokorskog rada, a imenuje ga Fakultetsko vijeće. Povjerenstvo se sastoji od neparnog broja članova (najmanje 3, najviše 5) čija je znanstvena djelatnost iz područja dokorskog rada doktoranda. U povjerenstvo može biti imenovana osoba izabrana u znanstveno-nastavno, odnosno odgovarajuće znanstveno zvanje. Najmanje jedan član povjerenstva za ocjenu i obranu mora biti izvan visokog učilišta koje provodi postupak i ne smije biti nastavnik na studiju. Stručno povjerenstvo ocjenjuje dokorski rad skupnim izvještajem koji se podnosi Fakultetskom vijeću najkasnije u roku od dva mjeseca od dana primitka odluke o imenovanju povjerenstva. Članovi Stručnog povjerenstva mogu dati i svoje izdvojeno mišljenje. Tekst ocjene se unosi u obrazac za ocjenu teme dokorskog rada Sveučilišta u Zagrebu (DR.SC.-10). Stručno povjerenstvo može rad prihvatiti, vratiti doktorandu na doradu uz pisane primjedbe ili odbiti. Rad je odbijen ili prihvaćen, ako se za tu odluku izjasni natpolovična većina članova povjerenstva. Ako ocjena sadrži pisane primjedbe, dokorski se rad vraća doktorandu koji ga je dužan ispraviti i doraditi u skladu s primjedbama. Nakon toga se ocjena Povjerenstva upućuje na daljnji postupak Fakultetskom vijeću. Obrana dokorskog rada provodi se nakon usvajanja pozitivnog izvještaja povjerenstva na Fakultetskom vijeću.

Obrana dokorskog rada je javna i obavlja se, u pravilu, pred povjerenstvom koje je ocijenilo dokorski rad. O obrani dokorskog rada sastavlja se zapisnik. Disertacija je obranjena s uspjehom ako ju je pozitivno ocijenila većina članova povjerenstva. Disertacija se u skladu s pravilnikom Sveučilišta, ocjenjuje ocjenom *obranio* ili *nije obranio*.

Nakon poslijediplomskog sveučilišnog dokorskog studija doktorandu se izdaje dokorska diploma kojom se potvrđuje završetak studija i stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti (dr. sc.).

A.3.9. Mogućnost izvedbe programa dokorskog studija na engleskom jeziku

Nastava se u pravilu izvodi na hrvatskom jeziku, no s obzirom na to da je riječ o individualnoj nastavi može se prema potrebi izvoditi na engleskom ili nekom drugom stranom jeziku. Na stranom se jeziku može izvoditi i nastava za koju će se naći interesa u međunarodnoj razmjeni. Ako pristupnik želi, može neki od obveznih seminarskih radova pisati na nekom od svjetskih jezika. Program studija predviđa uključivanje nastavnika i mentora s drugih domaćih i inozemnih sveučilišta, organizaciju dokorskih radionica i okruglih stolova što se sve, prema potrebama može odvijati na engleskom ili nekom drugom svjetskom jeziku.

A.3.10. Popis predmeta/modula koji se mogu izvoditi na engleskom jeziku

Prema potrebi, većina se predmeta može izvoditi na engleskom ili nekom drugom svjetskom jeziku.

A.3.11 Kriteriji i uvjeti upisa predmeta/modula s drugih doktorskih studija

Vijeće poslijediplomskog dokorskog studija prema preporuci mentora može studentu odobriti izbor predmeta ili modula s drugih poslijediplomskih dokorskih i specijalističkih studijskih programa, a u skladu s temom dokorskog rada.

A.3.12. Organizacija studija u punom radnom vremenu (Full-Time) i studija s dijelom radnog vremena (Part-Time)

S obzirom na individualizirani oblik studija, organizacija studija jednaka je za sve. Očekuje se da studenti koji studiraju u punom radnom vremenu studij i obranu doktorske disertacije završe za najviše 5, a oni s dijelom radnog vremena za 7 godina.

A.3.13. Opis sustava savjetovanja i vođenja doktoranada kroz doktorski studij, dodjeljivanja studijskog savjetnika tijekom upisa na doktorski studij i njegove obveze.

Svakom se doktorandu na samom početku studija određuje studijski savjetnik kojega može sam predložiti ili ga predlaže Vijeće dokorskog studija. S obzirom na to da većina doktoranada već pri upisu i razgovoru predlaže okvirnu temu budućeg dokorskog rada, nastoji se da već taj savjetnik bude kompetentan za odabranu temu. On pomaže doktorandu u konačnom definiranju teme, zajedno s njim osmišljava plan studija (izbor drugih profesora, izbor tema za semestralne radove, odabir izbornih predmeta na ovom ili drugim dokorskim studijima, pružanje savjeta oko obveza predviđenih znanstveno-istraživačkom praksom i možebitnog usavršavanja u inozemstvu. Početkom 3. semestra svakom se doktorandu dodjeljuje mentor koji nakon službenog imenovanja preuzima sve dužnosti studijskog savjetnika za pojedinog doktoranda.

Mentor je odgovoran za konzultacijsko-znanstvenoistraživački rad, individualnim pristupom pomaže doktorandu u razradi teme doktorske disertacije te istraživanju i izradi doktorske disertacije. Ako to zahtijeva interdisciplinarni karakter doktorske disertacije, doktorandu se može dodijeliti i drugi mentor koji ima jednake odgovornosti kao i prvi mentor.

Jedan nastavnik izabran u znanstveno-nastavno ili odgovarajuće znanstveno zvanje može biti savjetnik najviše trima doktorandima, a mentor najviše dvoma u jednoj godini. Vijeće

doktorskog studija, koje je nadležno za rješavanje svih nastavnih pitanja u sklopu doktorskog studija, odobrava studijski plan i sinopsis doktorske disertacije svakog doktoranda te pruža potporu provedbi studijskog plana na institucionalnoj razini. Svi doktorandi i mentori dužni su podnositi Vijeću doktorskog studija godišnje izvještaje o svom radu na obrascima Sveučilišta u Zagrebu, tzv. DR.SC-04 i DR.SC-05.

A.3.14. PRAVA I OBVEZE DOKTORANADA, MENTORA I NOSITELJA STUDIJA

Doktorand, mentor i nositelj studija dužni su se pridržavati svih relevantnih akata Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i samog Sveučilišta u Zagrebu, uključujući i akte o etičkom postupanju.

Doktorandi imaju pravo na redovitu, primjerenu, sustavnu i odgovornu pomoć studijskog savjetnika, mentora i eventualnog drugog mentora. Doktorandi su dužni savjesno ispunjavati obveze predviđene programom doktorskog studija, redovito se konzultirati sa studijskim savjetnikom i mentorom, odnosno drugim mentorom. Doktorandi su dužni Vijeću doktorskog studija podnositi godišnji izvještaj o svome radu.

Doktorandi imaju pravo prekinuti doktorski studij, a o tome su dužni pisano obavijestiti Vijeće doktorskog studija. Doktorandi koji su prekinuli doktorski studij mogu nastaviti studij upisujući semestar koji nisu završili, pri čemu im se priznaju do tada stečeni bodovi te imaju pravo nastaviti studij pod istim uvjetima pod kojima su ga upisali, unutar vremena do kojeg je valjana njihova tema doktorske disertacije koju je odobrilo nadležno tijelo. Za odobrenje nastavka studija doktorandi moraju podnijeti molbu Vijeću doktorskog studija koje odlučuje koje se izvršene obveze i u kojem opsegu mogu priznati u nastavku studija.

Doktorand koji je upisao poslijediplomski doktorski studij na drugom visokom učilištu u Republici Hrvatskoj, iz znanstvenog polja arheologije, može nastaviti studij ako postoje opravdani razlozi za prijelaz, pod uvjetima koje utvrdi Vijeće Poslijediplomskog sveučilišnog doktorskog studija arheologije i Vijeće poslijediplomskih studija Fakulteta.

Prijelazi studenta s inozemnih sveučilišta rješavaju se u skladu sa Zakonom o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (Narodne novine, br. 158/03.)

Mentori imaju obvezu vođenja i pomaganja doktoranda u znanstvenoistraživačkom radu. Mentori su dužni redovito, primjereno, sustavno i odgovorno obavljati svoje konzultacijske i znanstveno-istraživačke zadaće, a za to su odgovorni Vijeću doktorskog studija kojemu podnose pisani godišnji izvještaj o svome radu. Mentori imaju pravo od doktoranada tražiti da se redovito

s njima konzultiraju i da slušaju njihove stručne i znanstvene upute. Drugi mentor ima jednaka prava i obveze kao i prvi mentor.

4. Kvaliteta doktorskog programa

Kvaliteta programa prati se samoevaluacijom, studentskim evaluacijama (anonimne ankete), internim i eksternim vrednovanjem pripremljenih i objavljenih znanstvenih radova studenata.

Realizacija ciljeva doktorskog programa ogleda se u objavljenim doktorskim disertacijama, praćenju daljnjeg profesionalnog razvoja i bibliografije bivših polaznika studija. Pokazatelj uspješnosti je broj obranjenih disertacija u odnosu na broj upisanih studenata, broj objavljenih odn. tiskanih disertacija, odnos broja upisanih i završenih studenata, njihovo napredovanje u znanstvenim ili znanstveno-nastavnim zvanjima itd.